

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde.		
Titel på forsøg	Udfordre anvendelse af § 129 om optagelse i botilbud.		
Deltagerkommuner	Aabenraa Kommune Favrskov Kommune Herning Kommune Holstebro Kommune Randers Kommune Silkeborg Kommune Skive Kommune		
Faglig kontaktperson	Sanne Ramsdal, Favrskov Kommune		
	Telefon	8964 2116	E-mail sram@favrskov.dk
Netværkskoordinator	Sanne Ramsdal, Favrskov Kommune		
	Telefon	8964 2116	E-mail sram@favrskov.dk
Dato for ansøgning	1. december 2016		

1. Beskrivelse af forsøget

Serviceovens § 129 indskrænker kommunernes mulighed for at tilbyde borgere med handicap et bedre egnet botilbud end det nuværende. Formålet med dette forsøg er at give borgere med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der ikke kan give et informeret samtykke, bedre mulighed for at flytte mellem botilbud og plejeboliger.

Baggrund for forsøget

Borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelses livsvilkår forandrer sig i løbet af deres liv. Deres funktionsnedsættelse kan ændre sig eller der kan ske forandringer i deres nærmiljø. Det faktum, at flere borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse lever længere end tidligere, sandsynliggør, at denne ændring sker. Det er derfor langt fra sikkert, at det botilbud, som er borgerens aktuelle hjem, er det bedst egnede for borgeren resten af vedkommendes liv.

Formålet med magtanvendelsesreglerne i serviceoven er at beskytte borgerne mod indgreb i den personlige frihed. Reglerne kan dog også resultere i forskelsbehandling og omsorgssvigt. Hvis en borger mangler evnen til at give et informeret samtykke til en flytning, så medfører magtanvendelsesreglerne i praksis, at borgeren ikke får mulighed for et bedre egnet botilbud. Dermed stilles borgere, der ikke kan give et informeret samtykke, ringere i forhold til flyttemuligheder end andre borgere ifølge serviceovens kapitel 24.

Kravene til en flytning efter servicelovens § 129 stk. 1 er:

- 1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
- 3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
- 4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig skade.

Det er stort set umuligt at løfte denne bevisbyrde med mindre borgerens nuværende botilbud skal nedlægges/omorganiseres. Borgeren kan i praksis risikere at blive stavnsbundet til sin pågældende bolig i et botilbud.

En ansøgning om flytning uden samtykke efter § 129 stk. 1 er meget bureaukratisk og omkostningsfuld selv i de situationer, hvor borgeren ikke modsætter sig flytning og pårørende/værge og fagpersonalet er fuldstændig enige om en flytning. Selv her skal borgeren have beskikket en advokat og flytningen skal godkendes i Statsforvaltningen.

Ofte vil flytningen til f.eks. nyere og mere tidssvarende omgivelser (der er bedre egnet til målgruppen) blive afvist, hvis borgerens behov kan tilgodeses i det nuværende botilbud, fx ved at øge hjælpen i det nuværende tilbud.

Ved at flytte borgeren vil det være muligt at undgå denne øgning af hjælp. En flytning vil i sådanne tilfælde betyde, at borgeren kan bo i et bedre egnet tilbud, samtidig med at der opnås en mere effektiv udnyttelse af ressourcerne.

Hvis borgeren lider af en fremadskridende lidelse som fx demens, er reglerne mere lempelige. I disse tilfælde er det tilstrækkeligt, at kommunen og værgeren er enige om flytningen, hvis borgeren ikke aktivt modsætter sig. Sagen skal i disse tilfælde ikke godkendes af Statsforvaltningen og borgeren får heller ikke beskikket en advokat. I praksis er der derfor stor forskel på reglerne på ældre- og handicapområdet.

Eksempel på udfordring:

En udviklingshæmmet mand bor på 1. sal i et botilbud i en lejlighed med direkte adgang til fællesstue. Manden reagerer generelt voldsomt på udefrakommende stimuli og bliver derfor meget forstyrret af de andre beboere, der benytter fællesstuen. Dette giver anledning til udadreagerende adfærd fra mandens side. Det er ikke muligt fysisk at skærme manden fra fællesarealerne eller stimuli herfra i de eksisterende rammer.

Manden kan ikke give informeret samtykke til at flytte ind i et andet botilbud, men ville ifølge både personalet på botilbuddet samt de pårørende og værgeren profitere af et botilbud, hvor hans bolig ikke havde direkte udgang til fællesarealer. Statsforvaltningen har givet afslag på flytning efter § 129 stk. 1. Begrundelsen er, at hjælpen kan gennemføres i den hidtidige bolig, og at han ikke udsætter hverken sig selv, de øvrige beboere eller personalet for væsentlig personskade. Den nuværende adfærd har "kun" givet anledning til mindre fysiske skrammer og utryghed blandt de øvrige beboere. Han vil ej heller kunne flyttes efter § 129 stk. 2, da han ikke er dement. Han kan derfor ikke flyttes med de nuværende regler.

Retssikkerhed

Borgernes retssikkerhed er vigtig i forhold til det her ansøgte forsøg. Kommunerne der deltager i forsøget vil derfor være særligt opmærksomme på at sikre borgernes retssikkerhed. Såfremt det på forhånd vurderes, at en borgere vil modsætte sig en flytning, vil flytningen ikke blive gennemført.

I de tilfælde, hvor borgere flytter i botilbud underlagt Socialtilsynet, vil kommunen skulle indberette flytning foretaget med udgangspunkt i den lovhjemmel, som der ansøges om, til Socialtilsynet.

Ifølge § 129 stk. 2 skal kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, som statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131. Denne betingelse foreslås ikke ændret. Samtidig vil kommunerne bestræbe sig på at sikre samtykke fra nærmeste pårørende til borgeren.

Målgruppe

Målgruppen for dette forsøg er personer med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, som har ophold i botilbud, botilbudslignende boformer i almene boliger og plejeboliger, og som ikke kan give et

informeret samtykke til en flytning. Målgruppen inkluderer ikke personer, hvor det på forhånd vurderes, at personen vil modsætte sig flytningen fx i forbindelse med, at personens ejendele bliver flyttet til personens nye bolig.

Eventuelle servicemæssige konsekvenser

Borgerne vil kunne opleve at kunne modtage et mere egnet og fagligt bedre tilbud end det, som de modtager aktuelt. Dette på trods af deres manglende evne til at afgive informeret samtykke til en flytning.

2. Mål og forventede resultater

De overordnede mål for forsøget er:

- at kunne tilbyde løsninger, der er mest muligt individuelt tilpassede og tilgodeser den enkelte borgers interesser.
- at kunne tilbyde mere sikre og mere tryghedsskabende løsninger, så borgerne ikke er til fare for sig selv, deres naboer og personale.
- at kunne imødekomme et ønske om flytning fra pårørende/værge og "borgeren".

Samtidig er det et mål med forsøget at undersøge, om forbedringen af borgerens adgang til nyere og bedre tilbud medfører:

- en stigning i antallet af borgere, som flytter fra et botilbud til et andet botilbud.
- en stigning i antallet af borgere, som flytter fra et botilbud til plejehjem.
- en øget følelse af indflydelse i form af, at de pårørende/værge føler, at borgeren kan flytte til et bedre og eventuelt nyere botilbud.
- en øget trivsel hos borgeren.
- en ændring i hvordan ressourcerne udnyttes, herunder om der bliver mere tid til øvrige beboeres velfærd og trivsel.

Det forventes, at man på baggrund af disse mål samtidig vil kunne mindske risikoen for 'tilsanding' af kommunernes tilbud. Forsøget vil give mulighed for, at borgere, der ikke længere profiterer 100 procent af et tilbud kan flytte til et bedre egnet tilbud. Det vil samtidig åbne mulighed for, at en ny borger kan flytte ind i det pågældende tilbud. Dette er dog ikke et mål i sig selv for frikommunenetværket, men et sandsynligt resultat som konsekvens af de ovenstående mål. Dette vil betyde, at kommunerne får bedre mulighed for at vurdere og tilpasse kapaciteten på botilbuddene.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Der ønskes ændring af servicelovens § 129, således at § 129 stk. 2 udvides til at dække målgruppen for dette forsøg. Servicelovens § 129 stk. 2 lyder som følger:

Stk. 2. For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124 a, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, når

- 1) ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Frikommunenetværkets forslag til en lovhjemmel for forsøget vil være at benytte ovenstående lovtekst, hvor sætningen "og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende" fjernes, således at målgruppen for bestemmelsen udvides fra primært at gælde for demente til at omfatte personer med betydelig og varigt psykisk funktionsnedsættelse, fx udviklingshæmmede.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

For at gøre processen så enkel som mulig vil forsøget blive tilrettelagt i hver enkelt kommune med udgangspunkt i de eksisterende procedurer for visitation og flytning mellem tilbud. Frikommunenetværket vil løbende sparre med hinanden og udveksle erfaringer for at kunne udvikle videre på forsøget undervejs.

Det er muligt, at en eller flere kommuner vil udarbejde nye retningslinjer for hvordan en borgers behov vurderes eller undersøge nye måder at sammensætte et visitationsudvalg på. Hovedmålet vil dog være at minimere administrative forandringer, med mindre disse er nødvendige for at sagsgangen fortsat er faglig forsvarlig.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget opbygges i samarbejde med KORA i løbet af foråret 2017. Der vil som udgangspunkt blive taget afsæt i en virkningsevaluering, hvor der er opstillet følgende foreløbige programteori:

Ændret lovhjemmel -> mere smidige processer -> flere flytninger -> individuelt tilpassede løsninger -> bedre velvære hos borgeren; oplevelse af indflydelse hos værge/pårørende; bedre ressourceudnyttelse.

På den baggrund opstilles følgende foreløbige evalueringsspørgsmål:

- Hvad kendetegner processerne i forbindelse med afgørelse om flytning?
- Volume - hvor mange borgere flytter i hver kommune og samlet i netværket på baggrund af den lovhjemmel, som ønskes? Sker der en udvikling i antallet af flytninger i løbet af forsøgsperioden? Hvad er forholdet mellem anmodninger om flytning og faktiske flytninger?
- Er der sket ændringer i ressourceanvendelsen i forhold til indsatsen overfor borgeren?
- Skabes der individuelt tilpassede løsninger? Hvad kendetegner løsningerne?
- Borgerens velvære – oplever pårørende/værge og personale, at borgeren har det bedre efter en flytning?
- Hvordan oplever værge/pårørende mulighederne for indflydelse?

Det vil blive overvejet, om der skal foretages audit af konkrete cases og deres forløb, indsamling af oplysninger om antallet af flytninger, interview med ansatte og pårørende samt monitorering af ressourceanvendelsen på forskellige typer af ydelser.

Samtidig vil det blive overvejet, om der ved forsøgets start skal etableres en baseline der angiver antallet af flytninger pr. år og forholdet mellem anmodninger og flytninger i den forgangne periode.